

(א) לקמן ע"פ: ט"ז: (ב) לקמן ע"פ: ט"ז: (ג) [לעיל מד: ושי"ג], (ד) [ע"י חוקי סנהדרין] (ה) [ע"פ ד"ה צבור ומספות זכאים ע: ד"ה אפי"ה] (ו) [קדושין מו: ט] (ז) [ל' כשמתפסק]

תורה אור השלם

1. ואם שור נבגד הוא מתמל שלשם והיורד בבגדיו ולא יקשרו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יוקרת: שמות כא כט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה השפא וכו' לפי דמיו דרבה ושור:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מבור כו'. דמחיים לא תסתר ע"י זכאים ע"פ ע"ה מורה"א אפילו:

רבינו חננאל

אמר רבינו לא דכילי עלמא אומרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך [הדרן ע"ך שור שנגח ד' ה"ח]

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מכור. הוא לרדיא: הקדישו מוקדש. ונפקא מיניה לאי מיתנה מיניה מעל: מוחזר. ואע"ג דשקלי ליה צי דינא הוי שומר פטור דהא כשאחזירו שור מעליא הוא: אינו מוקדש. ללא ברשותיה דמריה קאי לאקדושה: אין אומרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך. ונפקא מיניה לגזל חמץ ועבר עליו הפסח והחזירו אינו מוחזר: דא"כ.

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מכור הקדישו מוקדש שחטו בשרו מותר החזירו שומר לבית בעליו מוחזר משנגמר דינו מכור אינו מכור הקדישו אינו שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבית בעליו אינו מוחזר ב"ר יעקב אומר אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו מוחזר לימא בהא קמפילגי דרבנן סברי אין אומרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך ורבי יעקב סבר אומרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דא"כ נפלוג לענין חמץ בפסח אלא הכא בגומרינן דינו של שור שלא בפניו קמפילגי דרבנן סברי אין גומרינן דינו של שור אלא בפניו דאמר ליה אי אהדרתיה ניהלי הוה מערקנא ליה לאגמא השתא אתפשתיה לתוראי בידא דלא יכילנא לאשתעווי דינא בהדיה ור' יעקב סבר גומרינן דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה סוף סוף מוגמר הוה גמרי ליה לדינא מאי טעמא דרבנן יהשור יסקל וגם בעליו יומת כ"כמיתת הבעלים כך מיתת השור מה בעלים בפניהם אף שור בפניו ור' יעקב בשלמא בעלים בני טענה נינהו אלא שור בר טענתא הוא: ימסרו לשומר הנם ולשוואל כו': תנו רבנן ארבעה נכנסו תחת הבעלים ואלו הן שומר הנם והשוואל נושא שכר והשוכר הרגו תמין נהרגין ופטורין מן הכופר מועדין נהרגין ומשלמין את הכופר וחייבין להחזיר דמי שור לבעליו חוץ משומר הנם אמרי היכי דמי אי דנטריה אפילו כולהו נמי ליפטרו ואי דלא נטריה אפילו שומר הנם ניהייב אמרי הכא במאי עסקינן ידנטריה שמירה פחותה ולא נטריה שמירה מעולה שומר הנם כלתה לו שמירתו הנך לא כלתה שמירתן אמרי כמאן אי כרבי מאיר דאמר

מה. מבור. פי' צקונטרס לרדיא ומשנגמר דינו אינו מכור לאסור

זנהא ואפילו ר"ת דמפרש א דמחיים לא מיתסר מ"מ הרי אסור להשהותו לענות דינו וצמדהורה אחת פרש"י מכור מכור לחמץ ליה מוכר היה לך לשוחטו כיון שידעת שהרג ואת הוא לאפקדת אנפשא ולא הוי מקח טעות וא"ת

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואפיא כשנגמר דינו דקמני אינו מכור מסתמא יודע שנגח ושנגמר דינו דומיא דרישא שידע שהרג וא"כ ליהוי מעות מתנה כמו במקדש אמותו"ו וי"ל שאין הכל בקאיין בנין שור הנסקל וצבור שיכול להשהותו לעשות צו מלאכתו או אפילו לשחטו סבור דש"י: דאם כן ליפלוג בהמין בפסח. פי"ה ואנן קי"ל בהגות [ע"פ] [לקמן דף ט"ז:] דלרבנן אומר הרי שלך לפניך דקמני צברייתא גזל חמץ ועבר עליו הפסח שור והחזירו עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שלך לפניך אצל משנגמר דינו לא והאי סברא לרבנן הוא דשמיעא להו וקמני דבחמץ בפסח מודו וקשה לפירושו דסוגיא דהכא איתא נמי התם בהאי שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה ואמר דכ"ע אומרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך מדלא פליגי בחמץ בפסח לא היה יודע אותה צרייתא אלא רבה צר שמאלא הציאה ואמר ליה רב תסקא אי משכחת להו לא תימא להו ואורי"ד דייק מדלא פליגי בחמץ שלא הייתי יכול לטעות ולהעמיד מחלוקתם צבילתא אחריתי:

השתא אתפסיה לתוראי.

פי' הקונטרס אתפסיה צידים שמסרו לצ"ד לדנוו צסקילה ולכן אין יכול לומר לו הרי שלך לפניך לפי שהתפיסו צידים והשתא לפי זה נוכל להעמיד כל הדבא דמתני' בהגזל קמא [לקמן ד' ט"ז:] כרבנן דרבי יעקב לפי דמיו (א) דרבא ושור היואל לסקל דקמני צמתני דהתם דא"ל הרי שלך לפניך כגון שתפסוהו צ"ד מאליהן ומיהו רש"י פי' שם שאין מעמיד כרבנן רק רישא אצל הסיפא דשור היואל לסקל דמתנימין לא איתא כרבנן אלא כר' יעקב דוקא וזה פי' משום שרואה להעמיד שור

היואל לסקל דמתנימין צתפיסה צידים ליד צ"ד דומיא דצרייתא דהיינו בהתפיסו צידים וקשה לפירושו דאם זה היואל לא הוי היוק ניכר אפילו אתפסיה צידים לא יתחייב ואם הוא ניכר אפילו תפסו צ"ד מאליהן למה יפטור וכי לא היה לו לשחטו שלא יצא לידיו כן ועוד דאם הוא פטור כשתופסים אותו מאליהן כ' כשתופסים אותו צידים נמי פטור דסוף סוף אפילו לא היה מתפיסו צידים היו תופסים אותו מאליהן ולא הפסידו צעלים בהתפסתו כלום ונראה לר"י דנתפסוהו מאליהן נמי חייב דמה שנופל ליד צ"ד חשבו היוק ניכר וכיון דעל ידי פשיעה נפל ליד צ"ד חייב ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח שהוא היוק שאינו ניכר הלכך יכול לומר שם הרי שלך לפניך ור' יעקב לא חשיב היוק ניכר מה שנופל ליד צ"ד וגמרו את דינו כיון שאפילו לא בא לידם היו גומרינן את דינו ונמנא שאינו מפקד ע"י שצא לידם אלא כאילו גמרו דינו שלא בפניו חשיב לפי שגם אז היה נאסר והוי היוק שאין ניכר ולכן יכול לומר לו הרי שלך לפניך כמו בחמץ ועבר עליו הפסח ואי אהדרתיה לאו נמינת טעם הוא שהיה יכול להצילו ע"י כך שאין תלוי צוה כמו שפי"ה אלא כלומר לא היו גומרינן דינו שלא בפניו ועכשיו גרמת שנתפס צידם וגומרינן דינו ע"י מה שנופל צידם וכיון שנפסד ע"י מה שנופל צידם חשיב היוק ניכר ולא תוכל לומר הרי שלך לפניך וכן משמע בהגוזלין [גיטין ד' נ"ג:] דבהיק ניכר אין יכול לומר הרי שלך לפניך דפריך ממתני' דגזל מנבע ונפסק כו' ואי אמרת היוק שאין ניכר שמה היוק פי' משום דחשיב כאילו ניכר אמאי אומר ליה הרי שלך לפניך גזל הוא וממנא מעליא צע לטומי כי אין זה ממון שגזל כיון שחשבו כאילו היוק ניכר צו שאין לך שנינו גדול מזה אילו היה ניכר ושור תם דמיוק צרשות שומר אפילו קודם גמר דין אם יחזירו שומר לצעלים לא יפטור צדן כיון דמיוק ע"י פשיעה שומר ונפל צרשות יזוק להחליט לו מיד לר"ע להשתעבד צו ולרבי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היוק ניכר שהוא מופסד שנופל צרשות אחרים ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו שיכול לומר צבור שהרג אפילו לאחר גמר דין לר' יעקב ולרבנן קודם גמר דין ומופקד לכ"ע: אלא שור בר מענה הוא. ואפילו דרשינן צעלמא כמיתת בעלים כך מיתת השור להך מילתא אין סברא לזרושו: חרין משומר הנם. הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורין בשמירה מעולה חוץ משואל דחייב באונסים: אפילו בידהו נמי ליפטרו. ושואל גופיה נהי דחייב לשלם דמי שור לצעלים מ"מ כופר אין משלם:

עין משפט

נר מצוה
ע"א א מ"י פ"ג מהל' גזילה ואבדה הלכה ד סמג ע"פ ע"ג טו"ש ע"י מ"מ ס"י שגב סעיף א': ע"ב ב מ"י פ"ה מהל' מוקף ממון הלכה י סמג ע"פ סו: ע"ג ג ד מ"י שם פ"ד הלכה ד סמג שם טו"ש ע"י מ"מ ס"י שגו סעיף ח:

מוסף רש"י

מכור. ולא יסקל דבעינן מיתה והעמדה בנין שיהא שיון כאלה (לקמן צ"ח). מוחזר. ופטור שומר (שם). דאמר ליה אי אהדרתיה כו'. בשור שהמית הוא דלמך אין מוחזר משום דלמך ליה הרי אסור הנאה לאו אסור דלמי עליה ממינא הוא כגון חמץ בפסח, אלא את קטלמיה צדיים בגדי אלא מעיקרנה ליה לאגמא כו' (שם).